

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretinlu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pro $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu exemplariu costa 15 cr.

Tóte stodienciele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacesse timbrale.

SERACU sí CURATU.

Insedaru imbelsiugarea
Siede 'n vatr'a celoru cari
Seversiescu nerusinarea
De se dau robi la cei mari,
Cà-ci sà am imbelsiugare,
Dieu, nu voiu p'astu-felu de pretiu!
Cei ce astu-felu isi facu stare
Demni sunt numai de dispretiu.

Decàtu sluga la ciocoi,
Mai bine ciobanu la oi!

Càti nu sí-au facutu palaturi
Totu la taiere stergendu,
Sí-i vedi asta-di in caftanuri
Caii pe stosea 'neurandu! . . .
Inse, Dieu, credeti-mi mie,
Cà-e mai dulce a traí
Tóta viet'i'a 'n seracia.

De càtu a se injosí:
Decàtu sluga la ciocoi,
Mai bine ciobanu la oi!

Acelu care lingusiesce
Sí se vinde pentru bani,
Veciniecu eugetalu lu-muncesco. . .
Cà-ci e sluga la tirani!

In trasura poleita
Las' sà tréca càtu a vreu! . . .
Viet'i'a lui este manjita
De necinstea cea mai grea!

Decàtu sluga la ciocoi,
Mai bine ciobanu la oi!

Insedaru acépa care
Dupa ce s'a 'mbogãtitu
Slugi a casa sí alu are,
Cà-e de totu despretiuitu! . . .
Tóta lumea lu-necinstea. . .
Toti cu degetulu lu-aretu! . . .
Pomu uscatu nu n'averdiesce,
Cinstea nu vine 'nderãtu!

Decàtu sluga la ciocoi,
Mai bine ciobanu la oi! . . .

Alas. M. Macedonschi.

Gur'a Satului in diet'a Ungariei.

Siedintiele de la $\frac{6}{18}$ sí $\frac{9}{21}$ Apr. a. c.

IV.

Dupa unu lumperaiu de vr'o câte-va septe-
mani, adeca dupa recreatiunea Pasciloru, éta pa-
rintii patriei lui Pist'a érasí in gramada la svatu.
Cei de facie toti-su presinti, ér' cei absentii inca
voru sosí, déca nu se voru urí pe a casa, séu déca
ni li s'a gatá paralele potrivite.

Destulu cà éra e diet'a, éra e svatu mare, sí
pr'in urmare voi, iubiti cetitori, éra sunteti curiosí a
scí, -- sí-a-poi chiaru de la mine -- cà ce se ispre-
vesce pe aice in interesulu, dar' pe pelea nóstra.

Sí eu vi stau la disposit'a. Asiè dara:

Siedintia prima erá sà nu se deschida, ci sà
se tiena nedeschisa, cà-ci presiedintele Perti'a Belu,
pe semne pentru cà a mancatu pre multe óue rosí
la Pasci. . . , nu erá nicãiri de afluatu, sí astu-
feliu s'a telegrafatu la vicepres. ca sà vina iute cu
chiei'a. Vpresiedintele a sí sositu.

Ei dar' elu, séu mai bine, Mari'a sa, ast'a data
n'a venitu numai s'inguru la diet'a, ci a adusu cu
sine sí vr'o trei hordari. Sciti voi ce, sí cine sunt
hordarii? D'a-poi hordari sunt hordari, adeca unu
feliu de catane unguresci, cu pantaloni de ismene
sí patrantasie de càltiu, séu sí mai chiaru, cei ce
sunt supravighiatorii intregitãii statului, sí Mercurii
amorosiloru.

Acum speru c'è sc'iti.

Asiè dara cu trei de acesti'a a intratu vpresie-
dintele.

Ei dar' neci ei n'au venitu cu manile góle, ci
fia care impingea o tãrbóntia plina cu acte. Érau
actele dietei, agendele pe sesiunea venitoria. Dupa
ce le descarcara tóte pe méis'a dietei, se faci unu

vrauu pana susu la podele, pe seama ca să nu se vedea deputatii stângaci cu cei deaciniști. . . .

Vpresedintele Banu — da nu a lui Siamu — se prinde de barba și face o plecațiune către deputati, și-ia tingilinghi în gramadiu, și cu ast'a stădinti'a s'a descuiatu. Urmédia a-poi o plôia de instanții încātu tóta sal'a se prefacă, ba numai representá, o vale plina cu lapte acru, în care innóta mii și milióne de musce.

Cuventulu celu d'antaiu fu alui lui

Furci-Biteu, minis. pres. cu care ni spuse: câte și mai câte au sè ispravésca deputatii în ast'a sesiune, și fiindu-cà romanii sunt scosi deja mai d'în tóte oficiele, și că nu mai au refugiu decâtu la câte unu amaritu de postu de notariu, séu de a se face avocati, propune: ca mai antaiu să se desbata proieptele de legi relativu la notariatele publice și a avocatiiloru (*helyes, applause*).—

C. Ghici, min. de fin. Ce ómeni siódi! cugetati că indata ce m'am facutu visterieriu, de locu să-mi facu palate. Asceptati! nu grabiti cu urd'a 'n Turd'a. Ce vine nu remane (*applause prelungite*).

Intre aceste se deschise us'a și intrà Dr. M. Politu, (*grósa generala*), se astedià între deputatii d'în stang'a și numai dupa aceea si-vine diet'a éra în ori.

Osend'a Banatului, min. de bataia, presenta unu planu, cumu s'ar poté anectá mai usioru Romania de tiér'a unгурésca, (*ivat, se primosece cu mare bucuria, applause d'în tóte parțile*).

La Ordinea silei se pune proieptulu de lege relativu la notariatele publice.

A. Pulszki, maimuti'a dietei: On. casa! Eu-su prunculu celu mai bunu alu tatalui meu, și-su vestitu despre aceea, că am urechi mai mari, decâtu nasulu tatalui meu, pentru aceea dícu, că secr. de statu *Ciomaga* e magariu (*ilaritate*).

C. Ciomaga: Ba magariu esci tu și tatalu teu, (*și ta'a lui A. P. érá chiaru lunga elu, se începe deci unu duclu, și anume: Ciomaga prinde pre P. celu boțranu de nasu, ta'a pre fetioru de urechi, și P. celu teneru pre Ciomaga de fracu, și se lupta erancenu, pana ce fia-care a romasu cu ce a avutu în mana, adeca unulu cu unu nasu mare, altulu cu o urechia nespelata, și alu treilea cu o códa de fracu; éra deputatii stau în uimire a-poi se sílescu a scóte duellantii afore, și i-au și scosu; dupa aceste éra se face linisea și ordino.*)

Hanz Tiapp: Eu și pana ce va veni Burcușulu, poftescu ca notarii toti să fia sasi, și să nu lucre decâtu sasescu, și fiindu că sasiu au 101 de dialecte, respectivulu tóte să le scie.

B. și Anu: Inalta și dominatóra casa! Sciti bine, că eu totu de un'a am fostu celu mai supusu mamelucu, și voiu a și remané, pentru aceea indurati-ve și de noi seracii și prostii de valachi, și ierta, ti-ne, ca celu pucinu să potemu cugetá și noi romanesce (*voci: nem lehet, kéne privilegium? majd ha fagy! scótmotu mare, presied. scutura d'în capu și clopotiesce*).

Boncs Dóme: Nobila, diplomata și cavalérésca casa! Eu inca-su de-o panura, vream să dícu, de o parere cu antevorbitoriulu, dar' fiindu că Dsa pretinde pré multu, și fiindu-cà eu nu me anumeru între agitatorii și inimicii statului unгурescu, nu voiu a ve ingreună cu astu-feliu de cereri nejuste, ba potu díce absurde (*helyes, éljen, voci: ez aztán már derék hazafi! applause prelungite, unii d'ntre deputatii nationali se ascundu sub seama, alti o tulescu afore de rusine*). Eu nu cunosc, n'am cunoscutu, și nu voiu cunosce în tóta lumea alta natiune mai nobila, mai cavalérésca și mai diplomata, de-

cātu cea magiara (*éhen, applause no mai pomicite*) ce sunt celele latte popóra pe lunga noi unğurii?
Sitvicsu! (*applause fructifec, presiedintele i trimite unu „puserli“, ér ministrii înadita înendu-i semnu cu manile și cu capetele*.)
 Ce vreau romanii, acelu poporu prostu și neaptu la nemic'a în lume (*voci: ugy van, helyes d'în tóte parțile*.) Eu inca n'am veditu omu invetiatu, și cultu d'în acelu nému, cu atátu mai pucinu vre unu diplomatu mare, a-poi inca și ei viséza de limb'a loru!?! (*applause, helyes ugy van*). Pe mine inca me baijocurescu, că asiú fi d'în acelu nému, și că prin acelu nému am devenitu cea ce sum, și am, cea ce am; inse acést'a e mintiuna. Eu-su törzs gyökere magyar ember, cea ce areia și numele meu de *Boncs*, că adeca stramosii mei au fostu mari viteji unğuresci și candu érá pericule în bătăi, loru li se comandá că: *boncs*, adeca să strice, usurpe, inimicii. De atunci numele nostru (*éhen, voci: ezt még mi sem tudtak*). Programulu și promisiunile date alegatòritoru mei? sunt *lari-fari*. Me scie pre mine tóta lumea, că ce, și cine am fostu eu (numai cu vr'o cati-va ani mai nainte; (*helyes*) asie dara me pricepeti DVóstra! Pentru acea dara, fiindu că în tiér'a unğuresca nu cunosc decâtu unğuri, nu-mi potu inchipuá ómeni invetiati decâtu numai de unğuri, ne sciendu și ne cunoscendu alta limba, decâtu cea unğuresca,

(*é j e n* *applause gróznice, a fore dau cu trasotele, scótmotu ne mai visatu*) nu cumu-va romanii să mai cuteze a și aspirá la nebunatecele loru visuri, propunu: că în tiér'a unğuresca numai acél'a să póta fi notariu publicu, care va poté documentá, că dinsulu e unğuru; séu de nu se voru aflá astu-feliu de ajunsu, atunci numai acei'a, cari se voru lapedá pentru veci și pururea de némulu și nemzatulu loru! (*applause, voci: olfogadjuk, éljen, pres. se scóla și se duce la elu și-lu tiuca în frunte, și dupa dinsulu toti ministrii de a rondulu, ér deputatii atátu d'în drópt'a câtu și cei d'în stang'a, i strangu man'a stanga și lumbratiosiadia, aplausele tienu o óra*).

C. Tis'a: Eschisiva unğuresca casa! Me iá draculu de bucuria, (*helyes, bravo, ugy van*) nu mai incapu în pele, candu vedu că ói'a retacita s'a intorsu, se vede că nu insedaru a intratu în clubulu meu. (*éljen, applause*) deci pre elu inca l'omu face notariu publicu; dar' și pana atunci ar' trebuí să în armámu honvedii, și să mai tritemu spioni și juctii pre capulu romaniloru, ca să nu póta gremusidá un'a (*éljen, se primosece, applause*).

Dupa aceste tóta diet'a s'a scolatu în petióre, doi d'ntre ministrii s'au dusu la *Boncs Dóme*, l'au luat în càrca și între applausele și „élyen-urile toturor" l'a dusu a casa.

D'în Sinodulu diecesanu Aradanu.

Babesiu în cestiunea preotului d'în **Ohab'a-Forgaci**, aপরاندু cualificatiunea de 4. classe, facie de 8. classe, díce:

„Vedeti, Dómniloru, și eu am fostu theologu, am avutu conscolari juristi absoluti, și am avutu de cei fore classe, — și astadi sunt multi d'ntre cei cu pucina invetiatura mai aprópe de mine, decâtu cei cu multa invetiatura“.

Tand'a: Ce urnéza de a-ici?

Mand'a: Că cei prosti sunt mai aprópe de dlu Babesiu, decâtu cei invetiati.

Statutele societății junimei române studioase în Orbîa-mare pe anii venitori.

Introducere.

Ce se înțelege pr'in statute?! . . .

Resp. Statute se dicu acele statute, care în sensu strensu nu se potu numi alta-cumva decât statute.

Cap. I. — Numirea și reședinția.

§. 1.

Aici în țîer'a lui Árpád, în orașulu cu numele Orbîa-mare s'a stabilitu încă d'în zilele lui Kosuth, pe sém'a studiosiloru rom. o societate, care de aici nainte se va sberá afore câtu se póte mai tare, de societatea „*Uj magyarésca*“ cu reședinția aici în locu, în sal'a cea mare d'în Seminaru.

Motivare: Societatea trebuie să fie în Orbîa-mare cu reședinția în Seminaru și nu în gradina, unde v'er'a banquetéza canonicii și transportéza pre la casile loru perse-cile și alte soiuri de póme; ér' de alta parte trebuie să fie în seminaru, pentru aceea că-ci, acolo începutu a se strică cei carii încă nu sunt stricaci. —

Cap. II. — Scopulu.

§. 2.

Scopulu societății e de a vende în piața pe branza ori pe elisa jurnalele trimise gratis de către unii redactori marinișosi, și-apoi . . . promovarea intereselor membriloru sei.

Motivare: Jurnalele în biblioteca nu le vomu tiené, că-ci numai le rodu sfórecii, — ér' de alta parte în seclulu XIX. domnúdu spiretulu negutiatorescu, nu potemu face, ca și noi să nu gescheftuluim.

Cap. III. — Membrii.

§. 3.

Membrii primi ai societății sunt:

- aparatori ei cu pari pe umeri;
- cei cu onóre
- cei fore de nasu.

Motivare: O societate trebuie să cuprindă în sine totu felulu de eleminte, că-ci numai asté va fi deplina; au ap'a nu cuprinde în sine ocsigenu și hidrogenu? . . .

§. 4.

Membrii onorari sunt toti acei'a cari nu s'u neonorari.

Motivare: Acești membrii su-indetorati, ca pr'in colónele diarielorlu magiare să dechiare, că suntemu adeverati: „*Uj magyar hozofij*“

§. 5.

Membrii ordinatori potu fi elevii d'în tóte clasele, încă și cei d'în clasele inferióre, și în casu de trebuinția și normalistii, că-ci și ei sciu face toin.

Motivare: Juristii se eschidu d'în simulu nostru, că-ci vorbescu de Traianu și blama țîer'a și poporulu lui „*Isten nyila Atilla*“, ceea ce noi nu o potemu suferi, că e pecatu de mórté.

§. 6.

Membrii aparatori sunt acei'a, cari se batu cu gur'a în sal'a societății, și facu să rida de ei publiculu, — și cari apera pr'e ori ce individua încă și pr'e accia cari au blamatu și tradatu natiunea loru pr'in foile magiarești.

Cap. IV. — Medilócele și detorintiele.

§. 7.

Pentru a se ajunge scopulu societății, membrii se voru îngriji de medilóce, acele le voru vedé ei cum voru fi. . .

Motivare: Decidens, că în vacu și dovacu acesta §. să nu fie modificatu.

§. 8.

Detorintiele membriloru e a batjocovi natiunitatea loru, cari nu se voru deobligá a face acést'a . . . să i bata Domnedieu! . . .

§. 9.

Membrii ordinari voru cuprinde locu în sala totu de un'a dupa camina, de care siede aprópe și conducatoriulu.

Motivare: Susu amintitii pentru aceea voru siede lungu caminu la spatele conducatoriului, pentru ca să nu siedo inaintea lui.

§. 10.

Membri voru fi indatorati

- a strigá cu gurele cascade în urechile lúmei, că-su „*Uj magyarok*“, ér' în a spriginitoriloru societății
- voru slopti că-su nascutii d'în Romani.

Motivare: A face acést'a nu e a nevoia, că au mai facut'o și încă dóra o voru mai face și alții. —

§. 11.

Afara de aceea fie-care membru e indatoratu a face versuri, inse numai asté ca să fie plagiu în ele.

Motivare: A face poesii despre „*frundie de cicóre*“ póte servi de modelu în literatura. . . De vrei să faci proso, să scrii triloguri, blamandá pre romanii d'în locu, de almintrea operatele cele mai bune voru fi traducerile d'în scriptele lui „*Tatár Péter*“, că-ci cine nu va face asté, va poté merge la mas'a dracului! . . .

Cap. V. — Despre șiedintie.

§. 12.

Șiedintiele se tienu în diu'a patimelor presentandu se toti membrii.

Motivare: Juristii se voru eliminá, adeca chergetului de la șiedintie, pentru că ei suntu pré dühisi.

Cap. VI. — Fundulu.

§. 13.

Fundulu de bani zace acolo unde-su banii cei multi.

Motivare: Adeca asté e de a se 'ntielege acést'a că: banii zacu pe fundulu ladii.

Cum că istantia ast'a, séu ce dracu-e, este asemene cu cea d'antáta, și că conglasuesce cu cealalt'a cei scrisa naintea biraielorlu și juratiloru, atestezu tragendu cruce cu propri'a mea mana și apasu cu degetulu celu mai micu pe céra.

Datu în anulu dulu drace, în lun'a lui bat'o crucea.

Csurtye Pantylic
omu cu carte.

Inainte lui:

Plos'a Toggere

Mociorila Janyesei

Censusiote'a Papalaptelui
toti jurati.

Gur'a Satului la Sinóde.

Încă totu la Aradu.

Abiè incepuramu a ni stemperá fóméa și setea, și abiè aprinseramu pe pipe, éta că éra ne clopotiescu, éra ne chiama la șiedintia în strimtorintia. Déca te-au alesu, ce să faci, cauta să mergi, celu pucinu ca să areti, că meritu diurn'a, și să asudi și tu pentru sadorile altor'a.

Més'a e încarcata cu scrisori, oratorii stau ca lupii gat'a la disputa.

Mai antai se iá la imbletitu caus'a fonduriloru comune.

I. P. D si-Anu! Cinstitu și sántu Soboru!

Credu că fie-care d'în santién'a Vóstra sciti, și v'a-ti potutu convinge pana acum'a, că unde este numai vorba de fonduri și mai alesu de fonduri cu bani, de acolo eu nu potu să lipsescu. Da că-ci sum uniculu financieru între toti romanii. Pentru aceea dara nu ve mai spargeti caperele atáta, ci da-ti banii încóce la baciú, c'a-poi grigea mea de cealalte. (Asté e, să-i dámu, aplause prelungite).

B. à Beșu : Santu, dar' nu infalibilu Soboru! Eu nu in-
tielegu ce ve mai svercoliti atât'a, au nu sciti, că voi tre-
buie să ascultati singuri numai de porunc'a mea, că-ci eu
sum trimisulu Domnului! Pentru ce să dati voi banii la
altii, au d'ora nu i-vomu sci papá mai bine noi. Altu-cumu
voi neci nu aveți dreptu la bani, că-ci banii sunt ai nostri,
pentru acea ve puneți gandalu in cuiu. —

De a-ici incolo a-poi se incepe o svada mare, că care,
și cine a mancatu și ar' mancă mai multu, și acést'a svada
a tîenutu mai multe dîle, pana in urma s'a hotaritu, că ba-
nii să se imparta intre santii parinti sinodali.

Dupa aceste a-poi au urmatu repórtele comisiuniloru
deosebite. Să vedemu desbaterile.

Reportoriulu : Comisiunea propune, ca să se primésca
și teneri cu 8 clasa in teologia!

Deput. A : Cnstitu Soboru! Santi parinti! Eu nu pri-
mescu propunerea Comisiunei, că nu-mi place, deci propunu,
ca să nu primim (aprobări d'in tóte partile).

Dep. B : Inaltu Soboru! Luminat Pastore! Eu nu
primescu neci propunerea Comisiunei, neci a dep. A. ci
propunu, ca să propunu eu ceva (aprobari, atîe e).

Dep. C : Santu Soboru! D'in parte-mi nu aflu cu cale
neci propunerea comisiunei, neci a lui A, neci a lui B, ci
vo propunu eu alt'a (se primesce, aplause).

Dep. E : B'necredintiosu Soboru! Neci Comisiunea,
neci A, neci B, neci C. n'au dreptu, eu ve propunu ce va
și mai mareți și mai insemnatu (bravó! se primesce.)

Și ast'a totu astê merge pana gata toti.

Atunci a-poi se primesce. Dupa ce se primesce, se
cetescu actele Comisiunei și se descopere éra unu nodu,
deci desbaterea se incepe de nou și totu astê merge dîle
și scri întregi. —

Totu astê la tóte objectele. Dupa ce flamandim, și
ne mimu, o iummu la talpa, și astu felu e sperantia că Si-
nodulu acést'a va tîene pana pe anulul venitoriu. Tiena!
Bine că mai are b'eric'a bani.

Atâta de la Aradu, mauc de la Caransebesu. —

Anecdote.

(*Unu invetiati*), obisnuitu a traí mai multu in
biblioteca sa, decâtu in salóne, aflandu-se odata
pr'intro rara esceptiune la o serata, nu sciá ce
contenintis să tîena stediandu pe scaunu. Candu elu
și-luá sér'a buna de la societate, și dupa ce se de-
partá, mai multe persóne ce remasera, între-
bara pe stapan'a casei, să li spuna namele ridicol-
lului personagu.

— Asestu domnu — respunse stapan'a casei,
este fórte savantu, scia numele unni seannu in lim-
b'a elena, hebraica, persiana și araba, dar' nu scie
să se servésca de elu! . . .

Dótre dómne se certau pe unu acelasu barbatu.

Ca să se impace, se hotarira să-lu întrebe pre
dinsulu, pre carea voiesce să o iá in casatoriá.

Cea ce hotarira, o pusera și in lucrare.

Barbatu fiindu întrebatu, respunse: că pre acea
o prefera, care este mai inaintata in versta; inse-
care-i fá mirarea, candu ved'ú, că neci un'a nu mai
erá dispuata să-lu iá de barbatu.

(*Greutatea de a se casatori cine-va.*) Unu june
intrebá pe Aristipu, ce felu de femeia trebuie să-si
iá de socia. „Nu sciu de locu. — respunse elu —
frumós'a, te va tradá; urit'a, ti va displacé; serec'a,
te va ruiná; avut'a, te va dominá. Alege déca poti.“

Unu militariu inaintatu pr'in protectii, și nu pr'in
meritele sele, dicea intr'o adunare:

— Eu am aerulu astê de martialu, încatu mi-e frica
de mine insu-mi candu me uitu in oglinda.

Érn'a trecuta la unu balu datu la dómna X. se
aflá și unu perceptoru, care se plangea la tóta lu-
mea d'in balu, de frigulu celu mare alu ernei. Aflan-
du-se in faci'a mai multoru dómne, díse cu unu tonu
plangatoriu. „Ah! ce fericite sunt femeile, că pórtá
mansióne (mufuri) că-ci nu le inchiétia manele; de
acea o se mi cumperu și eu unu mansionu, și să
umblu cu elu, ca să nu-mi mai inghetie manele“.

— Ast' fugí d'acolo, domnule, — respunse dóm-
n'a X. nu-ti mai cumperá mansionu, de geab'a, că-ci
d-tale nu-ti inghiétia manele, fiindu-cá stai cu ele
tóta diu'a in buzunarele ómeniloru.“

COLTI de DINTI.

Reproducemu dupa „*Alföld*“ urmatóriele: „*De-
chiaratiune*“. Redactorulu respundietoriu alu diuari-
ului umoristicu „*Gur'a Satului*“ d'in Aradu, in Nr.
15 de la 21 Aprilie a. e. a aflu de bine, a sati-
risá, și a schimosí cartea mea aparuta in M. Osior-
heiu la anulul 1870 sub titlulu „*Történeti dolgozatok
a magyar és román nemzet viharos korszakából.*“ De
óra-ce in acestu articlu satiricu, redactorele s'a tolo-
situ de mai multe espresiuni adancu vatematóre și
dejositóre contr'a persónei mele. cari déca ar' fi
drepte, n'asíu mai potè remane neci o óra, necumu
in oficiulu meu, dar' neci între ómenii liberi: facu
cunoscutu onor. publicu cetitoriu, că am intentatu
procesu de presse contr'a editorului și redactorelui
respundietoriu alu acelu diuariu umoristicu la cur-
tea de jorati d'in Dobritínu.

Sigetulu-Marmatiei 27 Aprilie 1874

Franciscu Koós,
directore preparandiálu.

* * *

Ei bine, vedè vomu: potè se vá pune pumnulu
in gur'a lui Gur'a Satului?! . . .

TAND'A si MAND'A.

T. Auditu-ai frate Mando, că mullé d'ntre dep. sinodali, alesí
peatra Sinodulu d'lu Sibiu, au absentatu și anulul acést'a?

M. Am și vedintu, că au fórtu de fela. Astê ai trebuit, déca
amu abusu de acésta, cari mullé astê își pricea chiamarea loru.

Cabinetulu negru.

Séu:

Nóu'a cotóra a lui Pist'a.

De candu elementulu filorú lui Árpád si Bendeguz éra incepe a fi periclitatu d'in partea asîe numitloru agitatori daco-romanesce, si de candu neci némulu remasítieloru lui Isacu si Moise nu este de ajunsu, spre a compune unu numeru óre-care, pentru a aretá lumii preponderanti'a numerica a ace-lui elementu a supr'a celoralalte elemente d'in tíera; unii d'íntre diplomatii si liberalii Ungariei, — pre eum sunt d. e. Csern à Tony, T. Is'a si altii, — au cadíutu in ganduri mari; cum, si in ce modru ar' poté ei nimici planurile acelorú nerusínati agi-tatori si inimici ai statului unghurescu, cu atátu mai vertosu, cà tóte isvórele spre ajungerea scopului lorú au secatu, si acum'a ei nu mai afla nodu neci in papura!!

Dupa multa spargere de capu si multe consul-tári pr'in conferintie confidentiale, li-a succesu a aflá inca unu singuru modru, si adeca: reimprospe-tarea *Cabinetului negru*.

Ei bine, sà vedemu dara, ce este Cabinetulu negru, si-a-poi delocu vomu fi in chiaru cu tóte!

Cabinetulu negru, — precum ni spune si mam'a G. T. — in tierile unde nu affli neci o dreptate, unde domnii cei mari facu ce vreu, fore a fi responsabili pentru faptele lorú, este o institutiune se-creta, alaturata lunga directiunile postelorú principali d'in tíer'a si orasiere de pe la graniti'a tieriei, in care càti-va functionari, cunoscatori de mai multe limbi, fórté descepti, indemenatici si bine platiti, se ocupa cu desigilarea, cetirea, in casu de necesitate decopiarea epistótelorú private, sà-a-poi resigilarea, ori si confisca-rea lorú totale, dupa cumu cere interesulu despotismu-lui, séu dupa succesulu bunu ori reu alu functiona-rilorú cu operatiunea satanica a desigilării; cà-ci adeca une-ori li se intempla, ca sà nu póta desigilá, fore a vatemá si rupe cër'a de pe epistóla. Meto-dele desigilării sunt diverse; d'in tóte inse, celu mai usitatu este celu care se esecuta pr'in cutíte cu tainisie fórté subtíre, cari incaldite binisioru, se víra pr'íntre sigilu si papirulu covertei cu atát'a desteritate, in càtu sà nu se vateme neci cër'a, neci copert'a; ér' dupace s'a cetitu si decopiatu epistól'a, cër'a se infer-benta totu pr'in cutítulu inferbentatu, sà-a-poi epistól'a se lipesce éra cumu a fostu. In unele tieri se usitéza unu metodu si mai simplu, dar' si mai brutale. Magistrulu postei, omu care trage salariu separatu pentru acestu spionagiu, cunósce pre tot iómenii d'in ur-be si tienutu, cari stau in prepusu de infidelitate de rebeli-une (se 'ntielege, cà tóte aceste in sensulu tiranului) alege scrisorile lorú, si càte s'ar' prepune, cà ar' fi dela ei, le pune la o parte si espedédia numai restulu; dupa espeditiune se inchide intr'o chilia separata, unde a-poi se delectédia in modulu celu mai nerusínatu cu lectur'a corespondintieloru private, d'íntre care mai multe cuprendu afaceri strinsu familiare, comerciali, procese, scandale si mii de alte lucruri omenesci. Dupa ce le a cetitu pe tóte, face reportu a supr'a lorú, càtra ministrulu respectivu, séu cà unele scri-sori se supunu in originalu la cunosciintia, adeca

acele sunt perdute pentru adresanti si adresati: ér' pe celelalte pune sigilulu postei, cu séu fore picu de observatiune mintiunósa, si a dóu'a di le inaintédia pe a-ci incolo.

Acést'a institutiune dara este *Cabinetulu negru*; acést'a ar' voi „Ellenör“ sà se infintiedie in Ungari'a de nou, cà a-poi atunci daco-romanii, respective corifeii lorú, nu voru poté corespunde unulu cu altulu, si pr'in urmare nu voru poté face o Daco-Romania!

Asîe dara facemu atentu pre toti conspiratorii daco-romani, ca sà aibe de grige, nu cumu-va sà-i descopere „Ellenör“, cà a-poi sà scia, cà o sà ajun-ga curundu in furei; ér' amorosiloru li recomendu, ca de acum'a nainte sà-si procure porumbi, si numai pr'in ajutoriulu lorú sà corespunda, decumu-va nu voru, ca epistótele lorú sà ajunga in man'a ministriloru.

Pentru corespondintii si calaboratorii mei, voiú inventá eu unu metodu nou de espedare, d. e. ceva masina dracésca, ca *Cabinetulu negru* sà nu póta scí, cine sunt tieselatorii fanfaroniloru.

Corespondintie.

Epistól'a lui Michel, càtra Gur'a Satului.

Hoch Wohlgeboren Gura von Sat!

Mare neukeit vreu spune jo la tine, de kare nu wozut tu de kendu este lumea, schi adeke, ke noj Nationulu hel saseske, vrem face Frate bun la voj nationalitet hel rumunesk, pentru ke am bemerkeluit, ke Nationulu hel wunguresck, wre se zipe la noj afare din Zara nost hest frumos Sachsenland spus, schi ke schi la voj facse multe unrechtigkeit, maj ales curiosul Minister hela ce khiamo la jel, nu schtiu kum zice la jel; destul ke un Minister kare wrut se taje unser Universitet. Apoj auzit jo schi a hela, ke Wungurii nu vre se lase la voj, ka se face voi Dako-Valachia, ci ka se we faceti toz Wunguri.

Schtind jo dare, ke tu este mare Vom la rumuni, schi ke schtij worbi frumos la Inima de la jela, am ghindit, ka se skriu jo la tine o Karte, schi se spun la tine, ka tu face tra-be ku Rumuni, ka schi jej se zine cu noj, schi se baghem in arist pre tozi Wungurii, pentru-ke wre se stricse Sachsenlande nost, schi nu lase la noj, ka se maj obrichtuim noj la voj.

Tu dare se mere din Dorf in Dorf, schi se spune la Rumuni ke Michel este Frate bun la jela, schi ke schi jela se iskeleaske unser Petition; jare jo woi skrie la Bismark, ka se trimite jute ein Milion de Preusen la zara wungureske.

Kind fi apoj Revolution, noj Sase schedem frumos akase, se nu fure wore-csinewa cseva de la noj, jar voj bate bine la Wunguri schi apere la noj.

Aschedare fie minte la voj schi nu spune ahesta lucru la nime, ke apoj facse noj la tine undeva Kanzilai-diener, sau cseva domnu schi maj mare.

Schi pene atuncse remen al teu

fratye kregyincsos:

Michel din Bistriz.

Magazinulu

lui

„Gur'a Satului“

O adresa de la unu prenumerante:

Onoràbilá

Reelaectiune, ájurnalului, Aráelu

Stráda,

Félenkiana, Nr. 27.

Posta, din urmá,

Aradu.

A-poi sà se mire cine-va, cà se perdu banii, si-a-poi ne omóra pe noi cu reclamatiunile!

COLTI de DINTI.

Se vorbesce, că ministrul de interne al Ungariei, contele Se-Pare Barba-lunga, dălele trecute a ținutu svatu mare, cu vr'o căți-va mameluci, că cumu s'ar pote magiarisá mai bine și mai usor romanii de pr'in comitatele. scaunele și districetele romanesce d'in Ardélú; și s'a otaritu că: 1.) birulu, conformu decisului subcomisiunei de 9. să se puna pe romani triplatu; 2.) cetățile, unde romanii ar fi în majoritate. să se degradeze de sate; 3.) comitatele să se arondedeze asîe, ca romanii nicairi să nu pótă fi în majoritate; 4.) secuii și sasii să fie privilegiați, s. c. l.

Acestu planu pótă că s'a și realizá, déca cumu-va n'á veni éra Schmerling și Senyei la potere. —

Cu cătu a fostu de mare bucuri'a romaniloru d'in cottulu Aradului, candu au vedintu pre Demetriu Bonciu figurandu ca romanu, și ca deputatu natiunálu; pre atát'a li-au parutu de reu și s'au rusínatu, candu au cetitu vorbirea lui d'in urma ținuta în diet'a Ungariei. Ce să te faci, déca domniei sale, i mai place să fie Bonce Dóme, decâtu Demetriu Bonciu.

Cine-va d'in cottulu Satu-marelui se plange, că publiculu romanu nu se interesédia de „Margaritariete” dlui P. Branu. — Nu-e mirare, că adi abié ni potemu castigá malaiutiulu, necumu să ne mai trudemu și dupa margaritare!

Novisimu.

Frigulu celu ne'nduratu de mai adéunadi, a nimicitu nunumai tóte viinele și pómele de astu-anu, ci și tóte sperantiele și ilisiunile ministrului de financie C. Ghici.

Mamaligarii atát'a mai frecara tocan'a, pana éra alesera pre Ba(r)talú de deputatu.

Pap'a de la Rom'a s'a facutu papistasú!

Femei'a

Femei'a e o rosa
Ce mbéta de profumu,
O flóre amorósa
Depusa 'ntr'unu albumu.

Dar' vai! Acel'a care
Impinsu d'unu simtiementu,
Se'mbéta d'asta flóre
Isi sapa unu momentu!

Mintiuni próspete.

Alegatorii cercului Buteni au trimisu lui Bonts Dóme o adresa de multumire pentru vorbirea d'in urma ce a ținutu în diet'a Ungariei.

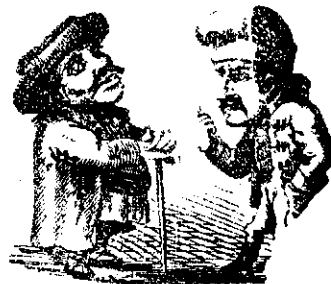
Col. Ghici, ministrul de financie, nu-si mai incape în pele de bucuria, că-ci au inventatu unu modu siguru, cumu s'ar poté acoperi deficitulu celu mare alu Ungariei, —

Tribunalulu reg. d'in Aradu érasí va primí instantii în limb'a romana.

Parteniu Cosm'a a intratu éra în clubulu natiunálu.

Draguti'a a facutu unu haupt-treffer, și-astu-feliu nu este constrinsu să mai traga siepte pei de pre cei ce voru voi să se popésca.

TAND'A și MAND'A.

T. Auditu-ai minune?!

M. Ce, dóra romanii d'in Ardélú éra facu vr'unu pronuciamentu?

T. Da de unde? că dóra adi a tempulu oportunității și a neintelegerii!

M. Atunci dara lugosienii și-voru alege episcopu!

T. Ce vorbesci despre lucruri desferte.

M. Ei bine, a-poi ce-e minunea aceea?

T. O! síuchiatule, d'a-poi aceea, că romanii d'in Aradu s'au scărbitu deja de caus'a Asociatiunei aradane, și dupa multa truda și necasu au ținutu svatu, și au hotaritu, că Dieu ar' fi bine, ca să se conchieme adunarea generala a Asociatiunei!

M. Asîe dara totusi va fi ceva? Dómne tie-ti multumescu, că mai faci minuni și în seclulu acestu pecatosu!

TRÉNC'A și FLÉNC'A.

T. În fine a să am și eu unu barbatu pe placu.

F. Cumu asîe? Dóra și-a pusu ochii pe tine vr'unu oficiru? . . . séu vr'unu generalu?

T. Ba! fore am auditu, că metropolitulu de la Blasíu, a facutu contractu cu vladiculu celu popistasiescu d'in Belgradu, că de-acum'a nainte și romancele s'oru poté maritá dupa secu.

F. Ei, și a-poi ce-e în ast'a?

T. Nepriceputa mai esci. . . d'a-poi nu scíi tu, că ómeni mai habauci decâtu secu, nu sunt neci în Chin'a.

F. A! acum'a te pricepu, asîe dara și tie-ti trebuie chiaru unu asîe barbatu. Atunci și eu amblu să mi capetu vr'unu secu.

Gur'a sacului.

Dlui A. I. Déca vei traite tagadiel'a, e gat'a togmél'a.

Dlui P. în D. Multumita. Ne vomu folosi, de-oru vré a ciocni.